

ΓΝΩΣΤΟ

A1.α.

1. Λάθος («Αἰ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταί ... τυγχάνει»).
2. Λάθος («ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς ... γίνεταί»)
3. Σωστό («οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι ... διὰ μηχανήσασθαι»)

A1.β.

1. σφεῖς → τινές ἐπαγγελλόμενοι
2. ὤ → τό ὄργανον

B1.

Προκειμένου να στηρίξει την ερμηνεία του για τη μάθηση, ο Σωκράτης χρησιμοποιεί μια παρομοίωση, που την αντλεί από τον τρόπο λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού, ώστε η αίσθηση της όρασης να του παράσχει την όσο το δυνατόν καλύτερη θέαση του φωτός, όταν έχει προηγηθεί η παραμονή του, στο σκοτάδι. Παρόμοια και το ὄργανο της μάθησης του ανθρώπου πρέπει να στραφεί μαζί με ὅλη την ψυχή από το χώρο του γίνεσθαι (ἐκ τοῦ γιγνομένου) προς το χώρο του εἶναι (εἰς τὸ ὄν) και να καταφέρει να φτάσει να αντικρίσει τον πιο φωτεινό χώρο του, την πιο κατάφωτη βαθμίδα του (τοῦ ὄντος τοῦ φανοτάτου), και μάλιστα να παραμείνει σε αυτόν τον χώρο ὥσπου να αποκτήσει τη δύναμη να αντέχει τη θέα αυτού του κατάφωτου χώρου.

Ὁ φανός: φωτεινός, λαμπρός. Η λέξη σκοτώδης είναι αντίθετη. Η συνηθισμένη στον Πλάτωνα αντίθεση ανάμεσα στο φως και στο σκοτάδι λειτουργεί συμβολικά με την αντίθεση παιδείας - α παιδευσίας (=ἐλλειψης παιδείας).

τό ὄν: θα κατανοήσουμε καλύτερα αυτή την ουσιαστικοποιημένη μετοχή του εἶμι, αν σκεφτούμε ότι αποδίδει την υπαρκτική σημασία του ρήματος. Τό ὄν είναι το υπαρκτό. Η αναζήτηση του αληθινά υπαρκτού αποτέλεσε εξαρχής για τη φιλοσοφία μέγα ερώτημα, το λεγόμενο οντολογικό ερώτημα: *το πάλαι τε καί νῦν καί ἀεὶ ζητούμενον καί ἀεὶ ἀπορούμενον, τί τό ὄν* (Αριστοτέλης, *Μετά τά Φυσικά*). Αυτό που υπάρχει πραγματικά είναι μόνο οι ιδέες, ὄχι τα αισθητά.

Η παιδεία συνιστά μια τέχνη της μεταστροφῆς της ψυχῆς ἀπό τον κόσμο του γίνεσθαι στον κόσμο του ὄντος, ἀπό τον κόσμο των αισθήσεων στον κόσμο των ιδεών. Ορίζεται, λοιπόν, η παιδεία ως μια τέχνη της περιαγωγῆς (τέχνη ἄν εἴη τῆς περιαγωγῆς), μια τέχνη που θα βοηθήσει την ψυχή να στραφεί ὡς το δυνατόν πιο εύκολα και αποτελεσματικά στον κόσμο των ιδεών. **Περιοαγωγή:** μεταστροφή. Η λέξη ἔχει φιλοσοφική βαρύτητα, διότι δείχνει πως η γνώση και η παιδεία, καθώς στρέφεται στον κόσμο, οφείλει να ἔχει πάντα καθολικό χαρακτήρα και να μην εξαντλείται σε προσέγγιση ἀπό μία επιμέρους οπτική γωνία. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η χρήση του δεοντολογικού ρηματικού επιθέτου *περιακτέον*, το οποίο ὅμως δεν προτρέπει απλῶς σε μια ευρύτερη θέαση ἀλλά αποβλέπει σε μία μεταστροφή της ψυχῆς ἀπό τον κόσμο των αισθήσεων προς τον κόσμο των ιδεών.

Πρόκειται για μία στροφή ὅλης της ὑπαρξῆς προς τον «ἥλιο», προς το αγαθό - για μια επώδυνη πορεία. Ο Πλάτωνας θα ονομάσει την ἀνοδο της ψυχῆς *προς τὸ ὄντως ὄν* «*μεταστροφή/επιστροφή της ψυχῆς ἀπό μια νυχτερινή μέρα στην αληθινή μέρα*» - η αυτή είναι η «αληθινή φιλοσοφία».

B2.

Αναφέρεται ο Σωκράτης στους επαγγελματίες της εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν πως οι ψυχές των ανθρώπων είναι κενές από γνώσεις και πως οι ίδιοι έχουν την ικανότητα να βάζουν μέσα στις ψυχές τους τη γνώση, σαν να έβαζαν μέσα σε τυφλούς οφθαλμούς τη δυνατότητα της όρασης. Η χρήση της παρομοίωσης έχει ως στόχο να δείξει το ανέφικτο και το άτοπο των υποσχέσεων των σοφιστών αφενός και αφετέρου είναι ιδιαίτερα προσφιλής στον Πλάτωνα η σύνδεση της παιδείας με το φως και της απαιδευσίας. Η αντίθεση φωτός και σκότους καταδεικνύει τη διαφορά του πεπαιδευμένου από τον απάιδευτο.

Ο Πλάτωνας δεν πιστεύει ότι ο άνθρωπος αποκτά τη γνώση ως πληροφορία που λαμβάνει χώρα έξωθεν, αλλά ότι την αποκαλύπτει και την παράγει μέσα του. Γι' αυτό και αυτήν την έντονα βιωματική, γνωστική διαδικασία την ονομάζει συμβολικά «*ανάμνησιν*» (*Φαίδων*).

B3.

- 1 → α
- 2 → γ
- 3 → β
- 4 → β
- 5 → γ

B4.α.

- φανόν → φάσμα
- ανασχέσθαι → ανακωχή
- τετραμμένω → ανατροπή
- έντιθέντες → παρακαταθήκη
- απόλλυσι → απώλεια

B4.β.

- Η νέα κυβέρνηση επαγγέλλεται την οικονομική ανόρθωση της χώρας
- Η επιστήμη της ιατρικής βρίσκεται στην πρώτη γραμμή με την εξάπλωση του ιού.

B5.

Ενδεικτικές ομοιότητες Πλάτωνα και Δελμούζου:

- Η παιδεία το μέσο για συνολική ευδαιμονία
- Η παιδεία συνδέεται με κατάκτηση αρετής
- Η παιδεία λειτουργεί απελευθερωτικά - λυτρωτικά, από το βάρος της ύλης και της φαινομενικότητας του αισθητού κόσμου στον κόσμο της ελευθερίας.
- Η παιδεία εξαρτάται από φυσικά χαρίσματα καθενός.
- Η παιδεία δεν ορίζεται ως γνώση που λαμβάνει χώρα έξωθεν, αλλά ο άνθρωπος την ανακαλύπτει και την παράγει μέσα του.
- Η κατάκτηση παιδείας είναι διαδικασία κοπιώδης, γι' αυτό και ποικίλλει βαθμός κατάκτησης της γνώσης.
- Και στον Πλάτωνα και στον Δελμούζο προτείνεται μια γενναία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που οδηγεί τον άνθρωπο στο «ιδανικό εγώ του».

ΑΓΝΩΣΤΟ

Γ1.

Εάν όμως κάποιος με ρωτήσει · στα αλήθεια και, αν κάποιος αδικεί την πόλη, λες πως τάχα πρέπει ακόμη και με αυτόν να κάνουμε ειρήνη; Δεν θα το ισχυριζόμουν · αλλά περισσότερο λέω ότι πολύ γρηγορότερα μπορούμε να τιμωρήσουμε (να εκδικηθούμε) αυτούς, εάν δεν αδικούμε κανέναν · γιατί δεν θα είχαν (οι αδικούντες/οι εχθροί) κανένα σύμμαχο.

Γ2.

Ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο κείμενο παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα της ειρήνης και τα μειονεκτήματα του πολέμου. Έτσι, κάποιος, που θα επιχειρούσε μία αναδρομή στο αθηναϊκό παρελθόν, θα διαπίστωνε ότι παλιότερα σε καιρό ειρήνης εισέρρευσαν στα ταμεία του κράτους πάρα πολλά χρήματα, ενώ σε καιρό πολέμου όλα αυτά καταδαπανήθηκαν. Στην τωρινή εποχή, επίσης, εξαιτίας του πολέμου εξαντλήθηκαν πολλά από τα εισοδήματα, αλλά και αυτά που εισπράχθηκαν, σπαταλήθηκαν για την αντιμετώπιση ποικίλων αναγκών. Αφού, όμως, επικράτησε ειρήνη στη θάλασσα τα έσοδα αυξήθηκαν, με αποτέλεσμα οι πολίτες να μπορούν να τα χρησιμοποιούν, σύμφωνα με τις επιθυμίες τους. Τέλος, με την ειρήνη θα μπορούσαν, μαζί με τα οικονομικά, να εξασφαλιστούν και πολιτικοστρατιωτικά οφέλη, με την έννοια της πολιτικής απομόνωσης των εχθρών των Αθηναίων, οι οποίοι δεν θα έχουν πλέον συμμαχούς.

Γ3.α.

έκλιπούσας → εξέλειπες
είσελθούσας → εισήεις, εισήεισθα
καταδαπανηθείσας → κατεδαπανῶ

β.

μάλα - (μᾶλλον) - μάλιστα
ταχέως - (θᾶπτον) - τάχιστα

γ.

τις → τισί(ν)
προσόδους → πρόσοδοι
πολίταις → πολῖτα

Γ4.α.

- **ἡ εἰρήνην** : υποκείμενο (σε ετεροπροσωπία) του απαρέμφατου *εἶναι* και Β' όρος σύγκρισης
- **ταῦτα**: υποκείμενο (σε αττική σύνταξη) του ρήμα *ἄν κριθείη*
- **τῶν προσόδων**: γενική διαιρετική (ως ονοματικός ετερόπτωτος) στο επίθετο *πολλάς*
- **ἄγειν**: τελικό απαρέμφατο, ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *χρή* · ως υποκείμενο του απαρεμφάτου λειτουργεί η εννοούμενη αντωνυμία «*ἡμᾶς*»

β. άνενεχθέντα: κατηγορηματική μετοχή, που λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό «*χρήματα*» · ως υποκείμενο της μετοχής λειτουργεί το ουσιαστικό *χρήματα*, το οποίο παράλληλα χρησιμεύει και ως αντικείμενο του ρήματος «*εύρησει*».

Η μετοχή *άνενεχθέντα* θεωρείται κατηγορηματική, γιατί εξαρτάται από το ρήμα *δείξης/αγγελίας/δήλωσης* «*εύρησει*».

γ.

- Η πρώτη δευτερεύουσα είναι πλάγια ερωτηματική, που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα *οὐκ οἶδα*.
- η δεύτερη δευτερεύουσα είναι ειδική, που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα *λέγεις*.

Για τις απαντήσεις εργάστηκαν οι φιλόλογοι : Γιάννης Βιολάκης, Φιλιώ Μπραουδάκη

διαλεκτική